

«شرق» از سفر وزیر امور خارجه به بلگراد و ساریوو گزارش می دهد

«تور بالکانی» در اوج مناقشه با اروپا

دولت بلاروس در واکنش به سفر وزیر امور خارجه به بلاروس، اعلام کرده است که شهروندان این کشور را از سفر به بلاروس منع خواهد کرد.

وزیر امور خارجه بلاروس، در واکنش به سفر وزیر امور خارجه بلاروس، اعلام کرده است که شهروندان این کشور را از سفر به بلاروس منع خواهد کرد.

وزیر امور خارجه کشورمان سطح مناسبات فی‌مابین در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را ممتاز ارزیابی و ابراز امیدواری کرد با هماهنگی‌های به‌وجود آمده میان دو کشور، روابط فی‌مابین شاهد گسترش قایل‌توجهی باشد.
ولادیمیر اورلیچ، رئیس پارلمان جمهوری صربستان نیز در این دیدار که با حضور رئیس گروه دوستی پارلمانی صربستان - ایران در پارلمان صربستان انجام شد، از اهمیت بالای گسترش سطح همکاری‌ها با جمهوری اسلامی ایران از منظر پارلمان صربستان خبر داد و نقش پارلمان‌های دو کشور در هموارسازی مسیر توسعه همکاری‌ها را مهم ارزیابی کرد.

در این دیدار رئیس گروه دوستی پارلمانی صربستان - ایران نیز با ابراز خرسندی از دیدار با وزیر امور خارجه کشورمان، از همکاری‌های پیشین گروه‌های دوستی پارلمانی دو کشور به خوبی یاد کرد و تبادل هیئت‌های پارلمانی بین مجالس دو کشور را برای استمرار همکاری و ارتقای روابط بااهمیت خواند. پس از آن وزیر امور خارجه کشورمان بعدازظهر دوشنبه با خانم یلنا تاناسکوویچ (وزیر کشاورزی، جنگلداری و مدیریت آب صربستان) دیدار کرد. حسین امیرعبداللهیان در این دیدار درخصوص همکاری‌های رو به گسترش دو کشور در حوزه کاری وزارت کشاورزی، جنگلداری و مدیریت آب، در جریان همکاری‌های فی‌مابین و نقطه‌نظرات طرف صرب برای ارتقای همکاری‌ها قرار گرفت. وزیر امور خارجه کشورمان ابراز امیدواری کرد در جریان برگزاری شانزدهمین کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی، تصمیمات لازم درخصوص زمینه‌های ارتقای همکاری دو کشور در حوزه کشاورزی اتخاذ شود.

امیرعبداللهیان در ادامه برنامه‌های سفر دو روزه خود به بلگراد، با ایرانیان مقیم صربستان دیدار کرد. وزیر امور خارجه در نشست با ایرانیان بیشتر روی مسائلی جاری در داخل کشور به‌خصوص مرگ مهسا امینی و اعتراضات ترمکز داشت و در این راستا بیان کرد: «سیاست خارجی ما در چارچوب سیاست خارجی متوازن با اولویت نگاه به همسایگان و آسیاست. ما با ایجاد توازن در هر جایی که منافع برای ملت باشد، حاضریم؛ اما متناسب با منافع در غرب و شرق حضور داریم». امیرعبداللهیان خاطرنشان کرد: «امروز علی‌رغم فشاران عادلانه غرب، در همه عرصه‌های صادرات نفتی

و غیرنفتی در موقعیت خوبی قرار داریم». وزیر خارجه با اشاره به اینکه قبول داریم ایرادات و اشکالاتی وجود دارد و با بیان اینکه در مذاکرات هم برای به‌نتیجه‌رساندن عجله داشتیم، تاکید کرد: «منی خواهیم توافقی داشته باشیم که پایدار نباشد و منافعیش به ایرانیان نرسد. حتما خطوط قرمزمان چیزی نیست جز تضمین منافع مردم ایران». امیرعبداللهیان با اعلام اینکه همه دانشجویان دستگیرشده در داخل دانشگاه، آزاد شده‌اند، گفت: «اما آت‌هایی که در کف خیابان گرفته شده و فردی یا پلیس را کشتندانه باید در پروسه عدالت و قضائی قرار گیرند».

امیرعبداللهیمان با تاکید بر اینکه ملت ایران با سرفرازی از این پیچ عبور کردند، گفت: «البته مطالباتی وجود دارد که همه باید برای رفع آنها تلاش کنیم و همه باید دست به دست دهیم». البته آن‌گونه که رشید حسن‌پور، سفیر ایران در بلگراد، با خبرنگار اعزامی ایسنا گفت‌وگو داشت، قرار است رئیس‌جمهور صربستان تا پایان امسال به تهران سفر کند. حسن‌پور در پاسخ به اینکه آیا صربستان می‌تواند دروازه ورود کالاهای ایرانی به اروپا باشد؟ گفت: «هم ایران می‌تواند به‌عنوان هاب منطقه‌ای برای صربستان باشد و هم صربستان می‌تواند هاب ایران در حوزه بالکان باشد و در این سفر نیز بارها طرفین بر ظرفیت‌های دو کشور برای خدمت به یکدیگر تاکید کردند». سفیر ایران در پاسخ به اینکه آیا در این سفر اسنادی برای امضا در تهران در سفر رئیس‌جمهور صربستان تهیه شد؟ عنوان کرد: «تاکنون ۱۵ سند آماده امضا تهیه شده و امیدواریم تا زمان انجام سفر اسناد بیشتری اضافه شوند. قرار بر این است که اسناد در سفر رئیس‌جمهور صربستان به تهران امضا شوند».

حسین امیرعبداللهیان در کام دوم سفر به کشورهای حوزه بالکان، بامداد سه‌شنبه به وقت تهران وارد ساریوو شد و در دیدار با وزیر خارجه بوسنی‌هرزگوین به بررسی روابط دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی پرداخت. وزیر امور خارجه کشورمان پس از دیدار با همای دوستیقای خود، در نشست خبری مشترک با وی، برگزاری انتخابات موسیقی عمومی در بوسنی‌هرزگوین را تبریک گفت و افزود: امیدوارم در جهت رشد، توسعه و همبستگی بیشتر بتوانند گام‌های مؤثری بردارند. امیرعبداللهیان ادامه داد: «بالکان و بوسنی را کشور دوست سنتی ایران می‌دانیم و همچون گذشته در کنار سایر اقوام این کشور باقی خواهیم ماند و به حمایتان از این کشور ادامه می‌دهیم». وی ادامه داد: «دولت و ملت ایران دوست روزه‌های برخی اتفاقات اخیر، اکنون حساسیت جدی روی تهران دارند. در گذشته ادامه خواهیم داد. سیاست ما حمایت از حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و همبستگی مسالمت‌آمیز همه اقوام در بوسنی است». بیسرا تورکوویچ پس از دیدارش با وزیر خارجه کشورمان، در نشست خبری مشترک گفت: «کشور بوسنی مایل است روابط دوستانه با ایران و سایر کشورها را بر اساس اصل احترام به حقوق و قوانین بین‌الملل داشته باشد». وی بیان کرد: «همه مشکلات در دنیا از طریق گفت‌وگو قابل حل است، به شرطی که اراده سیاسی وجود داشته باشد». وی ادامه داد: «ایران همیشه برای ما یک کشور دوست بوده و در سخت‌ترین شرایط جنگ کنار ما بود و همواره شرایط سیاسی ما را درک کرده است».

اما در این بین سفر حسین امیرعبداللهیان به حوزه بالکان، آن‌هم در شرایطی که روابط بین‌المللی ایران اخیرا پستی‌وبلندی‌های زیادی داشته است، چه معنایی دارد؟! آیا تهران درصدد تقویت روابط با کشورهای اروپایی است که هنوز در سایه اتحادیه اروپا قرار ندارند یا آنکه دولت رئیسی سعی دارد در سایه انجام این سفرها، ضمن القای گزاره‌یو بیایی و حرکات در حوزه سیاست خارجی، اقدامی در راستای تقویت فضای دیپلماتیک و تعدیل فشارها کلید بزند؟ عدالرضافرچیی‌راد برای پاسخ به این پرسش‌ها از نگاه ژئوپلیتیک، اروپا را به چند دسته تقسیم می‌کند. «اتحادیه اروپا»، «اتحادیه اروپا منهای بریتانیا بعد از برکتیز»، «قاره سبز» و «کشورهای اروپایی»، معاونتی هستند که ذیل تقسیم‌بندی تحلیلی در حوزه ژئوپلیتیک به آنها اشاره می‌شود. با این دسته‌بندی، سفیر پیشین ایران در ایسلند به «شرق» می‌گوید: «حاستگاه و اقتضاتات سیاسی و دیپلماتیک

تجهیزات لجستیکی و مراکز فرماندهی روسیه در خاک اوکراین استفاده شده‌اند.

این رسانه آمریکایی افزود: «مقامات آمریکایی می‌گویند پنتاگون پرتاگرها را اصلاح کرده است تا آنها نتوانند موشک‌های دوربرد را شلیک کنند». وال‌استریت ژورنال افزود این دستکاری‌ها که پیش از این فاش نشده بود، نشان می‌دهد دولت بایدن برای متعادل‌کردن حمایت خود از نیروهای اوکراین در برابر خطر تشدید تنش با مسکو، تلاش کرده است. این رسانه آمریکایی تصریح کرد: «این اقدامات همچنین نگرانی مقامات دولتی آمریکا را مبنی بر اینکه شریک اوکراینی آنها ممکن است به وعده خود درباره عدم حمله به خاک روسیه عمل نکند، نشان می‌دهد». مجموعه این شرایط نشان می‌دهد غرب برخلاف هجسه و حمله علیه تهران، بر خورد صادقانه‌ای در جنگ اوکراین نداشته و ندارد. از این منظر، اروپا، آمریکا و کانادا هم بر اساس منطق و امنیت خود به تجاوز روسیه به اوکراین نگاه کرده و بر اساس آن عمل می‌کنند.

برای تحلیل دقیق‌تر این مسئله، فریدون مجلسی به «شرق» می‌گوید: اساسا

هرکدام از آنها کاملا متفاوت از یکدیگر است». از این منظر، فرچیی‌راد «حضور حسین امیرعبداللهیان در دو کشور صربستان و بوسنی‌هرزگوین و اساسا سفر وزیر امور خارجه ایران به بالکان را بی‌ارتباطی با مناسبات تهران با اروپا یا اتحادیه اروپا می‌داند»؛ چراکه این استاد حوزه ژئوپلیتیک این دو کشور را (صربستان و بوسنی‌هرزگوین) در چارچوب کشورهای عضو اتحادیه اروپا، همسو با آمریکا و ناتو قرار نمی‌دهد. بنابراین سفر امیرعبداللهیان به صربستان و بوسنی‌هرزگوین در سایه مناسبات اروپایی ایران جایی ندارند و بیشتر در راستای «سیاست نگاه به شرق» تعبیر می‌شود.

این کارشناس مسائل اروپا وضعیت کنونی روابط ایران با کشورهای اروپایی را بحرانی و رو به افول می‌داند. بنابراین این تحلیلگر حوزه بین‌الملل معتقد است اکنون شرایط به‌گونه‌ای نیست که بشود این روابط را ترمیم کرد؛ به‌ویژه آنکه برخی اخبار هم حکایت از آن دارد که روابط ایران با اتحادیه اروپا و به‌خصوص ترونیکای اروپا، بیش از گذشته دچار مشکل خواهد شد. فرچیی‌راد به این نکته اشاره دارد که دو کشور صربستان و بوسنی‌هرزگوین کشورهای هستند که هنوز به عضویت اتحادیه اروپا درنیامده‌اند، پس عملا در چتر اروپایی تعریف نمی‌شوند. در همین راستا، سفیر اسبق ایران در مجارستان با تمرکز بر کشور صربستان تاکید دارد که بلگراد همواره در مسیر مسکو گام برداشته است، به همین دلیل حضور امیرعبداللهیان در صربستان با نیم‌نگاهی به تقویت روابط با کشورهای حوزه «شرق» قابل ارزیابی است. با این تحلیل، سفیر اسبق ایران در نروژ، به اولویت سیاست خارجی دولت سیدابراهیم رئیسی در تقویت مناسبات با کشورهای حوزه شرق اشاره دارد و معتقد است صربستان هم به دلیل حمایت روسیه و گرایش صرب‌ها به مسکو هنوز نتوانسته به اتحادیه اروپا ملحق شود و به همین دلیل گزینه مناسبی برای دولت سیزدهم در جهت تقویت روابط است.

در ادامه عبدالرضا فرجی‌راد به نکته مهم‌تری می‌پردازد و معتقد است «سفر حسین امیرعبداللهیان به بالکان و حضور در کشورهایمانند صربستان و بوسنی‌هرزگوین نمی‌تواند «گزینه‌الترناتیو و جایگزینی برای موازنه‌سازی در برابر سخت‌شدن روابط ایران با اتحادیه اروپا و به‌خصوص ترونیکای اروپایی باشد». مؤید این گزاره از منظر سفیر اسبق ایران در نروژ، به وضعیت کنونی غرب بازمی‌گردد که به‌واسطه فشار افکار عمومی جهانی بعد از برخی اتفاقات اخیر، اکنون حساسیت جدی روی تهران دارند. در سایه این مسئله، فرچیی‌راد ادعان دارد که شاید در دوره ترامپ به‌واسطه ایجاد شکاف و گسل بین اروپا و آمریکا، تهران می‌توانست از تقویت مناسبات خود با کشورهای اروپایی به صورت انفرادی، گزینه‌های ال‌ترناتیوی را برای خود ایجاد کند؛ چراکه اتحادیه اروپا و حتی ترونیکای اروپایی به موازات همراهی با تحریم‌های دوره دونالد ترامپ، حمایتی از سیاست‌های ضد ایرانی وااشکنت نداشتند. اما به زعم این دیپلمات باسابقه کشورمان، اکنون وضعیت به‌طور جدی متفاوت از آن دوران است. درحال‌حاضر یک همبستگی، همراهی و همسوئی بین اروپا و آمریکا در تقابل با ایران در موضوعات مختلف از اعتراضات و حقوق بشر گرفته با جنگ اوکراین و… شکل گرفته است، پس نمی‌توان از تقسیم‌بندی اتحادیه اروپا، اتحادیه اروپایی منهای بریتانیا، قاره سبز، کشورهای اروپایی و نظایر آن استفاده کرد. تحلیلگر مسائل اروپا در ادامه کپ‌وگفت خود با «شرق» نگاه جزئی‌تری به حوزه دیپلماسی اقتصادی دارد و در این راستا بیان می‌کند: «حتی اگر حضور حسین امیرعبداللهیان در دو کشور صربستان و بوسنی‌هرزگوین هم در راستای دیپلماسی اقتصادی مورد ارزیابی قرار گیرد، باز هم نمی‌توان قاطع از به‌دست‌آمدن خروجی و دستاورد مدنظر دولت رئیسی سخن گفت؛ چراکه به‌واسطه مشکلات موجود در حوزه ارسال پهناد به روسیه و نظایر آن اشاره دارد که در سایه آن، دولت جاستین ترودو بیشترین و بی‌سابقه‌ترین تحریم‌ها را علیه ایران اعمال کرده است؛ به‌گونه‌که حتی دولت بایدن و اروپایی‌ها نیز به گرد پای سیاست ضد ایرانی کانادا نمی‌رسند. در عین حال مجلسی این واقعیت را هم یادآور می‌شود که «همین کانادا اکنون به بهشتی برای اختلاس‌گران ایرانی بدل شده است و هر فردی که در کشور دست به دزدی، اختلاس و فساد کلان زده باشد، می‌تواند مأمن و مناوی را در کانادا برای خود پیدا کند. این نشان می‌دهد که این کشور (کانادا) معیاری دوگانه و برخوردی بی‌ارازانه را با مردم ایران دارد».

می‌توان گفت شاید ایران در راستای دوزدن تحریم‌ها توانسته با مکانیسم‌های مخصوص به خود این قطعات را از این شرکت‌ها خریداری کند. البته این تحلیلگر ارشد حوزه بین‌الملل یادآور می‌شود که «نباید و نمی‌توان نگاه دوگانه غرب و به‌ویژه کانادا در قبال ایران نادیده گرفت». در این راستا، مجلسی به سیاست تهاجمی کانادا علیه ایران در موضوعات مختلف از مرگ مهسا امینی گرفته تا حوزه حقوق بشر، ارسال پهناد به روسیه و نظایر آن اشاره دارد که در سایه آن، دولت جاستین ترودو بیشترین و بی‌سابقه‌ترین تحریم‌ها را علیه ایران اعمال کرده است؛ به‌گونه‌که حتی دولت بایدن و اروپایی‌ها نیز به گرد پای سیاست ضد ایرانی کانادا نمی‌رسند. در عین حال مجلسی این واقعیت را هم یادآور می‌شود که «همین کانادا اکنون به بهشتی برای اختلاس‌گران ایرانی بدل شده است و هر فردی که در کشور دست به دزدی، اختلاس و فساد کلان زده باشد، می‌تواند مأمن و مناوی را در کانادا برای خود پیدا کند. این نشان می‌دهد که این کشور (کانادا) معیاری دوگانه و برخوردی بی‌ارازانه را با مردم ایران دارد».

«شرق» از بازشدن پای کانادا به موضوع پهپادهای ایرانی گزارش می دهد

کی یف در جنگ اوکراین دور خورد؟!

ساخت پهپاد اعمال کرده است. پیش از این هم وزیر خارجه کانادا (ملانی جولی) در بیانیه‌ای گفته بود این کشور شماری از مقامات و دو مجموعه ایرانی «تحقیقات صنایع هوایی شاهد» و «صنایع هوایی قدس» را تحریم می‌کند. او در ادعایی آنها را به بی‌ثبات‌سازی امنیت و صلح بین‌المللی متهم کرد. کانادا می‌گوید این دو شرکت در ساخت و صادرات پهپاد به روسیه مشارکت دارند.

در واکنش به این خبرها، شرکت کانادایی «تالیسمان وایرلس» از استفاده از قطعات تولیدی این شرکت در پهپادهای ایرانی ابراز تاسف کرد. رئیس شرکت گفت هیچ‌کدام از قطعات تولیدی خود را به ایران نمی‌فروشد. او گفت: «احتمالا این قطعات به وسیله شرکت‌های صوری خریداری و به ایران منتقل شده‌اند». قبل از این آمریکا، اروپا و بریتانیا هم تحریم‌هایی را مرتبط با این پهپادها علیه ایران اعمال کرده‌اند. ایران به‌تازگی پذیرفته است تعدادی پهپاد نظامی به روسیه داده اما تاکید می‌کند این پهپادها را قبل از جنگ روسیه علیه اوکراین به مسکو داده و از کاربرد آنها در جنگ بی اطلاع است. حسین امیرعبداللهیان، وزیر خارجه ایران نیز گفته بود درصورتی‌که ایران از استفاده از پهپادهای خود در جنگ روسیه علیه اوکراین مطمئن شود، نسبت به این موضوع بی تفاوت نخواهد ماند. ایران تاکید می‌کند که در جنگ روسیه علیه اوکراین، «بی‌طرف و مخالف حمایت تسلیحاتی از دو طرف جنگ» است. روسیه هم می‌گوید این پهپادها ساخت این کشور هستند و ارتباطی به ایران ندارند. پهپاد ایرانی «شاهد ۱۳۶» نوعی پهپاد انتحاری و رادارگریز است که ادعا می‌شود هم‌اکنون ارتش روسیه در حملات اوکراین از آن استفاده می‌کند. دولت اوکراین پیش از این نیز اعلام کرد در واکنش به فروش پهپادهای ایران به روسیه، حضور دیپلماتیک ایران در اوکراین را کاهش می‌دهد. دولت اوکراین همچنین اعتبارنامه سفیر ایران را لغو کرد و تعداد دیپلمات‌های ایرانی در اوکراین را کاهش داد.

در این میان، جالب آنجاست که یک رسانه آمریکایی به نقل از مقامات آمریکا اعلام کرد که واشنگتن مخفیانه موشک‌اندازه‌ای پیشرفته هیمارس را که به اوکراین تحویل داده، دستکاری کرده است تا نتوان از آنها برای شلیک موشک‌های دوربرد به سوی خاک روسیه استفاده کرد. روزنامه آمریکایی وال‌استریت ژورنال روز دوشنبه به وقت محلی با اعلام این مطلب افزود: «واشنگتن از ماه ژوئن ۲۰ پرتاگر سیستم موشکی هیمارس و تعداد زیادی راکت‌های هدایت‌شونده ماهواره‌ای با برد تقریبا ۵۰ مایل را در اختیار اوکراین قرار داده است». این راکت‌ها که به سیستم موشک پرتاب چندگانه هدایت‌شونده معروف هستند، برای حمله به انبارهای مهمات

شرق؛ در حالی موضوع ارسال پهپادهای ایرانی به روسیه در جنگ اوکراین به یکی از سرفصل‌های تقابل اروپا و آمریکا با ایران بدل شده است که به‌تازگی اخباری درباره وجود برخی قطعات کانادایی در این پهپادها هم سیل اتهامات را به سمت کانادا چرخانده است. البته در همین زمینه قبل‌تر روزنامه نیلز تلگراف گزارشی درباره پهپادهای شاهد ۱۳۶ و مهاجر ۱ منتشر کرده و مدعی شده بود مهندسن ایرانی در ساخت این پهپادها از قطعاتی بهره برده‌اند که توسط شرکت‌های مطرح ژاپنی نظیر سونی و پاناسونیک و شرکت‌های آمریکایی، هلندی و کانادایی تولید می‌شوند. این روزنامه به نقل از منابع نظامی اوکراین که مدعی به‌کارگیری پهپادهای ایرانی در جنگ روسیه علیه اوکراین هستند، افزوده بود بسیاری از این قطعات اساسا برای مصارف غیرنظامی از جمله کشاورزی، هوانوردی و لوازم منزل طراحی شده‌اند و در اینترنت در دسترس هستند اما مهندسان ایرانی از آن به‌صورت دوگانه بهره برده‌اند. حال که این روزها مشخصا وجود قطعات کانادایی در پهپادهای ایرانی رسانه‌های شده است، این کشور از لزوم تحقیقات گسترده دراین‌باره سخن می‌گوید. در همین راستا و به گزارش خبرگزاری فرانسه، جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا، روز دوشنبه گفت: «مقامات کانادایی درباره چگونگی رسیدن قطعات تولیدشده در کانادا به پهپادهای ایرانی مورد استفاده روسیه تحقیق می‌کنند». رسانه‌های کانادایی گفته‌اند مرکز تحقیقات اروپایی «استیت واج» (دیده‌بان دولتی) و مقامات اوکراین در پهپادهای ایرانی قطعات ساخت شرکت کانادایی «تالیسمان وایرلس» (Tallysman Wireless) پیدا کرده‌اند. به گفته آنان، در پهپادهای ایرانی بیش از ۳۰ قطعه تولید شرکت‌های غربی از جمله اروپایی و آمریکایی یافت شده است. عکس گرفته‌شده و توزیع‌شده فرماندهی عملیات ارتش اوکراین در جنوب این کشور نشان‌دهنده لاشه و بخش‌هایی از پهپاد انتحاری ساخت ایران است که از سوی روسیه شلیک شده و در تاریخ ۲۵ سپتامبر ۲۰۲۲ در شهر اوديسا سرنگون شد. نخست‌وزیر کانادا گفت: «قطعا در برابر این گزارش‌ها احساس نگرانی زیادی داریم… نمی‌خواهیم از فناوری کانادایی در روسیه در اوکراین یا در مشارکت ایران استفاده شود». وی تاکید کرد: «مقررات درباره صدور مجوز صادرات فناوری‌های حساس، به صورت جدی اعمال می‌شوند». ترودو ادامه داد: «از این شرکت دیگری خواهیم کرد. برای اینکه به صورت شفاف معلوم شود تولیداتی که قرار بود به طرف‌هایی مثل دولت ایران برسد چگونه به دست آنها رسیده است». او افزود: «شرکت تالیسمان وایرلس به‌طور کامل با این تحقیق همکاری می‌کند». دولت کانادا به‌تازگی هم تحریم‌هایی علیه تعدادی از شرکت‌های ایرانی